

Naša skupna bol - naša skupna skrb

Dogodki so v življenju posameznika in družbe, ki ostajajo v srcih neizbrisni po svoji tragični veličini. Tu so in ni jih moč izbrisati, v nemi neizprososti stoje pred nami. Vendar le lahko lajšamo njih posledice, lahko po človeških močeh blažimo njih trpko bolečino!

Tak je tudi nedavni udarec bratskemu makedonskemu narodu. Stotine človeških žrtev, ki jih ni več moč obuditi. Zevajoča praznina ostaja za njimi, pošastna v svoji brezobzirni resničnosti. Mesto Skopje — domala ni več tega sadu stoletnih naporov in zadnjih poveljnih let, ko je svobodni Makedonec z ljubeznijo gradil svoje glavno mesto, ponos vse dežele. Kupi ruševin, skopi ostanki, prah uničenja — vprašanje: ali bo tudi nad delom človeških rok zmagala stihija navede?

Ne!

Jugoslovanski narodi so takoj prvi trenutek, ko so zvedeli za ta težki udarec, jasno vedeli: Iz ruševin je

vstala naša socialistična domovina, iz ruševin bo vstalo tudi novo makedonsko glavno mesto.

In dvignile so se kolone avtomobilov, dolge kompozicije vlakov, zrak so zarezala krila naših letal. Drugi, tretji in naslednje dni so se našim množicam pridružili bližnji in daljni sosede, znani in neznani prijatelji, mali in veliki narodi — spregovorilo je človeštvo v naši govorici: Verujemo v ustvarjalno moč človeka.

Tako tudi prebivalci naše občine. V prvih dneh so zbrali 50 milijonov pomoči in še naprej bodo bratskemu makedonskemu narodu pomagali, da bo iz ruševin vstalo še svetlejše, še lepše novo Skopje. Mesto Skopje — jugoslovansko mesto, mesto bratstva in enotnosti tistih narodov, ki so si ramo ob ramo priborili svobodo in grade veliko skupnost naše socialistične družine — mesto, ki je svoj delež zanj prispeval tudi sleherni delovni človek naše občine. Naše mesto!

GLASILO Obč. SZDL

LJUBLJANA
MOSTE - POLJE

POSEBNA
ŠTEVILKA

MOŠČANSKA SKUPNOST

OD SPONTANE K ORGANIZIRANI POMOČI!

Na nedavnem razširjenem plenumu občinskega sindikalnega sveta, ki je razpravljalo o nadaljnji pomoči bratski republiki Makedoniji, je podal uvodno besedo tov. Slavko Grčar, predsednik občinskega odbora za organizacijo pomoči. Objavljamo nekaj njegovih zaključkov in tehtnih napotil, ki naj bi tako delovnim kolektivom kot posameznikom pomagala pri nadaljnem zbiranju pomoči, medtem ko o samem plenumu poročamo na drugem mestu.

Ko ocenjujemo sredstva, ki so bila v podjetjih zbrana doslej in jim prištevamo še pomoč na terenu, sodimo, da bo materialna pomoč naše občine prizadetemu Skopju znašala približno 60 milijonov, medtem ko je kri darovalo oziroma jo bo še darovalo okrog 2000 ljudi. Poleg tega je še nekaj specializiranih delovnih ekip, ki so pripravljene priskočiti na pomoč Skopju vsak hip, tako da vse pomoči naše občine pravzaprav ni mogoče izraziti v denarnem znesku. Ugotovimo lahko predvsem to, da so naši delovni kolektivi pokazali izredno pripravljenost za pomoč, da se je ob tej veliki ne-

sreči makedonskega naroda izkazal tako humanizem kot velika prizadetost vseh naših občanov, ki so pripravljene pomagati tudi takrat, kadar sami niso neposredno prizadeti. Toda prav tako in kljub temu velja tudi ugotovitev, da še zdaleč nismo zbrali tolikšne pomoči, kolikor jo Skopje od nas potrebuje. Vsa dosedanja pomoč bo služila komaj za kritje sprotnih, operativnih potreb, medtem ko s to pomočjo prav gotovo ne bo mogoče poravnati vse materialne škode, ki jo je Skopje utrpelo. Zato je slej ko prej potrebno, da začnemo razmišljati o stalni obliki pomoči, ki bo trajala

toliko časa, dokler ne bo zgrajeno novo Skopje. Popolnoma jasno pa je tudi, da pomoč, ki jo bomo prispevali v prihodnje, ne bo več mogla zavisei od naključja in spontanosti želja naših delovnih ljudi, ampak da bo treba pristopiti k bolj organizirani in načrtni pomoči.

V zvezi z organizacijo pomoči za Skopje moramo imeti pred očmi, da je materialna škoda izredno velika in da je ni mogoče popraviti v razmeroma kratkem času in z razmeroma majhnimi sredstvi — prav tako pa tudi to, da Makedonija sama ne bo mogla nadoknaditi velikih izgub in

da ji je dolžna pomagati vsa socialistična skupnost. Zavedati se moramo torej tega, da bodo potrebni krepki in organizirani naporji vseh naših delovnih kolektivov. Toda z dajanjem pomoči se morata razumljivo povečati naša produktivnost in proizvodnja, zakaj pod pojmom organizirana pomoč za Makedonijo je treba razumeti predvsem večjo produktivnost in proizvodnjo. Zato ne bi bilo napak, da bi že na današnjem plenumu mobilizirali vsa naša prizadevanja v to smer. Skopju bomo najučinkoviteje pomagali s tem, da bomo bolje izkoriščali delovni čas in da se bomo kdaj pa kdaj odločili tudi za nedeljsko delo, da bomo skrajšali naša štiridnevna praznovanja, skratka: z intenzivnim delom. To je priložnost, da začnemo znova razmišljati o zboljšanju notranje organizacije dela v kolektivih in o odkrivanju

(Nadaljevanje na 6. strani)

Prvi darovalec v Mostah

Kregar Avgust, upokojenec z Zaloške ceste 149, je bil prvi, ki je potrkal na vrata Socialistnega varstva in hotel pomagati nesrečnim ljudem v Skopju. Prinesel je nič manj in nič več kot 10.000 dinarjev.

To je bilo Skopje

— mesto ob Vardarju, ki se je v nekaj letih iz zaostale balkanske sosese razvilo v moderno makedonsko središče, delo vseh naših rok in ponos naše socialistične ustvarjalnosti. Tudi obnova Skopja je zato zadeva vseh Jugoslovancev.

ZA REALNO POMOČ! 16 vsak hip pripravljenih mož

V petek, 2. VIII. je bil v občinski zgradbi razširjeni plenum sindikalnega sveta občine Ljubljana Moste-Polje, ki je zbral skoraj vse zastopnike moščanskih podjetij in ki je imel na dnevnem redu eno samo delovno točko — nadaljnjo pomoč SR Makedoniji in Skopju. V uvodni besedi je predsednik občinskega odbora za pomoč Skopju tov. Slavko Grčar podal kratek pregled dosedanje pomoči in začrtal smernice nadaljnjega prizadevanja za poravnavo nastale škode.

Dozdaj je 52 delovnih organizacij v občini Moste-Polje zbralo pomoč v vrednosti 50 milijonov dinarjev, deloma v denarju, deloma v materialu, 1800 občanov pa je darovalo kri. Ta pomoč vsekakor ni majhna — je ugotovil tov. Slavko Grčar — toda pričakovati je, da bo končna vrednost pomoči preseгла 60 milijonov dinarjev, medtem ko bo število krvodajalcev naraslo na 2000. V Mostah je poleg tega nared še nekaj specializiranih delovnih ekip, ki so pripravljene kreniti na pomoč v Skopje vsak trenutek, tako da dejanske pomoči pravzaprav ni moč izraziti v suhih številkah.

Najučinkovitejša pomoč je dvig proizvodnje

Toda nesreči v Makedoniji je treba še globlje in treznejše pogledati v oči. Nobenega dvoma ni več — je nadaljeval tov. Grčar — da bo vsa dosedanja pomoč zadostovala komaj za sprotno reševanje težav, ne bo pa zadostovala za popolno rehabilitacijo Skopja, saj je znano, da je v Makedoniji ostalo brez strehe 220.000 ljudi in da se je življenje v Skopju tako rekoč ustavilo. Treba je torej razmisliti o stalni obliki pomoči, ki naj bi trajala toliko časa, da bo zgrajeno novo Skopje in da bo težka jugoslovanska rana v celoti zaceljena. Ta nova oblika pomoči vsekakor ne bi smela biti več spontana, ampak bo morala slej ko prej preiti na dalekosežnejšo in bolj organizirano pomoč. Toda za organizirano pomoč ni zadosti, da to ali ono podjetje na območju občine Ljubljana Moste-Polje dodeli Skopju 10 milijonov dinarjev. Pomoč mora biti rezultat večje produktivnosti dela in jo je treba v bodoče najtesneje povezati z intenziviranjem dela, odpravljanjem zamud, zboljševanjem organizacije dela in tehnoloških postopkov, z odkrivanjem skritih rezerv in z vsem, s čemer se lahko dvigne proizvodnja. Izdatki za pomoč, za katero se naši kolektivi zavestno odločajo, morajo biti v prvi vrsti rezultat povečanja proizvodnje in produktivnosti dela. Samo na ta način ne bodo nastajale v našem družbeno-ekonomskem telesu nove vrzeli. To še zlasti velja za občino Ljubljana Moste-Polje, ki je letošnji polletni proizvodni plan izpolnila s pičlimi 50,2% in bi lahko z nerealnim dajanjem pomoči ob koncu leta ostala pod planom, kar bi škodovalo tako občini kot Makedoniji. Z eno besedo: rezultati pomoči v občini so dozda razveseljivi in delovne organizacije se opozarjajo na nadaljno maksimalno pomoč, toda v okvirih njihovih realnih možnosti.

Preložitev skrajšanega delovnega tedna — ena od konkretnih oblik pomoči

V razpravi, ki je sledila uvodni besedi tov. Slavka Grčarja, se je izkazalo, da so pripravljene delovni kolektivi prizadeti Makedoniji še nadalje pomagati. Izkristaliziral se je tudi konkreten predlog za realno pomoč.

Trenutno se skoraj v vseh moščanskih podjetjih pripravljajo na skrajšani delovni teden, ki je povezan s prizadevanji po intenziviranju dela in boljši organizaciji dela. Prav to odkrivanje skritih rezerv pa utegne navreči prenekateri milijon za pomoč Skopjancem. Točneje: marsikatero podjetje že zdaj dela bolj intenzivno in bolj organizirano, toda odločitev za prehod na skrajšani delovni teden vendarle lahko preloži. To s 1. januarja na 1. marec, drugo celo na kakšen mesec pozneje, ker predpis o skrajšanem delovnem tedniku tako in tako še ni izšel. Vsekakor je to eden najuspešnejših načinov za realno pomoč Skopju in Makedoniji, toda — v tem so si bili edini vsi diskutanti — vendarle samo eden od načinov. Vsako podjetje lahko odkrije novo, sebi primerno obliko.

Takoj po prvih točnejših poročilih o materialni škodi in žrtvah potresa v Skopju je občinski štab natančno pretehtal vse možnosti naše komune za učinkovito pomoč Makedoniji. Tako je med drugim ugotovil, da je treba nemudoma poslati v Skopje ekipo varilcev-rezalcev, ki bo pomagala odstranjevati ruševine in reševati zasute ljudi. Nekaj ur za tem je akcija za formiranje ekipe že stekla.

Prvi poziv občinskega štaba za pomoč Makedoniji je veljal občinskim podjetjem, ki razpolagajo z ustreznim strokovnim kadrom. Delovne organizacije Indos, Papirnica Vevče, Izolirka, Teol-Oljarna, Saturnus, Kemična tovarna Moste, Kolinska tovarna in SAP so takoj odstopile svoje varilne agregate z varilci, opremljeni

mi z vsem potrebnim, Emona in SAP pa sta zagotovila prehrano in prevoz ekipe v Makedonijo. Zveza prijateljev mladine je oskrbela moštvo z jedilnim priborom in posteljino. Bolnišnica Polje mu je odstopila tri šotore, nazadnje pa je priskočil k sodelovanju še občinski sindikalni svet občine Ljubljana Vič-Rudnik, ki je ekipo dodal še 3 varilne agregate, 2 varilca in 3 šotore. Skratka: v sredo, 31. julija, je bilo moštvo že zbrano, opremljeno in nared, da odpotuje v Skopje. K sreči se je po poročilih Republiškega štaba za pomoč Makedoniji položaj v Makedoniji takrat že toliko izboljšal, da ekipi ni bilo treba na pot. Tako je moštvo še zmerom pripravljeno in čaka na morebitni poziv.

Toda kljub temu, da ekipa

varilcev še ni odpotovala, služijo vse delovne organizacije in vsi člani odprave posebno pohvalo. Že njihova pripravljenost jasno izraža, kako globoka je njihova zavest in želja, da bi pomagali prizadetim članom naše družbene skupnosti. Hvala pa gre še mnogim drugim, ki so sodelovali v tej akciji. V prvi vrsti občinskemu štabu za pomoč Skopju in tajniku ObLO tov. Viliju Strašku, ki je bil tokrat še posebej požrtvovalen, ne nazadnje pa tudi občinskemu sindikalnemu svetu občine Ljubljana Vič-Rudnik. Njegova pripravljenost, da z združenimi močmi kar največ pomoremo ponesrečenim v Skopju, je v teh usodnih trenutkih še naj bolj dragocena.

Delovni vlak na dan potresa

V ŽELEZNIŠKEM GRADBENEM PODJETJU JE POMOČ SKOPJU POTEKALA ORGANIZIRANO, TAKO REKOČ IZ DNEVA V DAN:

ŽE V PETEK, 26. JULIJA SO POSLALI V MAKEDONIJO DELOVNI VLAK: AVTODELAVNICO Z AGREGATOM IN VISOKOKVALIFICIRANIM MEHANIKOM, AVTO BAGER S STROJNIKOM, BULDOŽER S STROJNIKOM, ŽABO S STROJNIKOM, POLTOVORNI AVTO S ŠOFERJEM, SEDEMONSKI KIPER IN ŠOFERJA, TRITONSKI AVTO KIPER IN ŠOFERJA, CAMPAGNOLO S ŠOFERJEM, PREVOZNI CIRKULAR, 2 ŠOTORA, 2 TESARJA, 2 ZIDARJA, 2 VODOVODNA INSTALATERJA, ENEGA KLEPARJA, VODOINSTALATERSKI IN KLEPARSKI MATERIAL, TESARSKÉ SPONE IN ŽEBLJE, POGONSKO MAZIVO IN GORIVO.

DAN ZA TEM — 27. JULIJA — JE DELAVSKI SVET PODJETJA SPREJEL SKLEP O POLMILJONSKI POMOČI IZ SKLADOV IN PRISKOČIL NA POMOČ ŠE Z ENODNEVNIM ZASLUŽKOM VSEH USLUŽBENCEV, KAR JE DALO NOVIH 400.000 DINARJEV.

28. JULIJA SO POSLALI V MAKEDONIJO ŠE MONTAŽNO BARAKO ZA POSTAJNO OSEBJE ŽELEZNIŠKE POSTAJE V SKOPJU.

SKRATKA: POMOČ ŽELEZNIŠKEGA GRADBENEGA PODJETJA JE BILA NATANČNO TAKA, KAKRŠNO MAKEDONCI V SVOJI NESREČI POTREBUJEJO: NAGLA, TODA PRETEHTANA IN UČINKOVITA.

DVA KRATKA INTERVJUJA Z DVEMA OD MNOGIH POBUDNIKOV AKCIJE ZA POMOČ SKOPJU

VSEH 50 ZAPOSLENIH

PRI GRADBENEM PODJETJU GRADITELJ NAM JE NA NEKAJ VPRAŠANJ RADEVOLJE ODGOVORILA TOV. SLAVA GOZDNIKARJEVA, TAJNIK SINDIKALNE PODRUŽNICE

»KAKO STE SPREJELI VEST O STRAŠNI KATASTROFI V SKOPJU?»

— Ko smo v petek ob 9. uri zvedeli prvo vest o strašnem potresu v Skopju, sprva tega nisem mogla verjeti. Brž smo dobili od nekod tranzistor in poslušali nadaljnje objave. Resnično smo bili vsi zelo prizadeti in pretreseni.

»IN KAJ STE UKRENILI?»

— Čutila sem za svojo dolžnost, da takoj obvestim o tem delavce, oziroma stavbovodje na gradbiščih. Naročila sem jim, naj se vključijo v krvodajalsko akcijo, ki jo je organiziral Zavod za transfuzijo. Odmev je bil zelo zadovoljiv. Na gradbišču v Šiški se je javilo brez premišljevanja vseh 50 zaposlenih, čeprav dva od njih sploh nista sposobna za odajanje krvi. Na drugih gradbiščih se jih je javilo tudi nekaj, tako da smo naredili seznam z nekaj nad 60 prijavitelji. Nekateri od njih so po navodilu Zavoda oddali kri v soboto ob 4. uri zjutraj.

»KAKO STE SE SICER ORGANIZIRALI POMOČ?»

— V soboto po katastrofi smo imeli sejo sindikalnega odbora in sprejeli sklep, da bomo vsi delali en dan za Skopje ter ta zaslužek potem poslali štabu za zbiranje pomoči. Točnega zneska sicer še ne vem povedati, prav tako pa tudi ne tega, ali bomo namenili še kakšen znesek iz skladov podjetja posebej. Precej članov delavskega sveta je odsotnih in se DS ni mogel sestati. Upam pa, da je naše sicer majhno podjetje že s temi ukrepi izpolnilo svojo dolžnost in pokazalo človekoljubje do nesrečnih Skopjancev.

Sam od hiše do hiše

OBRNILI SMO SE TUDI NA PODPRESEDNIKA RK TERENA NOVE JARŠE TOV. IVANA ČEHA.

— KAKO POTEKA ZBIranJE POMOČI V NOVIH JARŠAH?

»Razdelili smo 17 zbiralnih pol, za vsako ulico posebej. Moram reči, da so nekateri zbiralci zelo agilni in so zbrali precej visoke vsote. Seveda še nismo dobili vseh pol nazaj in o končnem znesku še ne morem govoriti. Slej ko prej pa pričakujem, da se Jaršani ne bodo slabo izkazali.«

— ALI IMATE PRI TEM KAJ TEŽAV?

»Tudi teh ne manjka. Nekateri ulični poverjeniki so skoraj povsem odpovedali. Toda odnehati ne nameravam. Če ne bodo zbrali dovolj denarja, bom pa še sam šel od hiše do hiše. Prepričan sem, da bom uspel, ker mi je to tudi v drugih krajih, kjer sem se lotil nabiranih akcij, še vselej šlo od rok.«

— JE KAJ IZRazITIH PRIMEROV, KI JIH JE TREBA POHVALITI?

»Razen naših nabiralcev se je v akcijo vključil tudi tajnik podružnice upokojencev, ki je obljubil, da bo med svojimi tovariši nabral precej denarja. Že sedaj mi je povedal, da mu gre pri nabiranju dobro in da so upokojenci še najbolj pripravljeni pomagati. Torej se lahko nadejamo popolnega uspeha.«

T. B.

PRIZORI SO BILI STRAŠNI

AKCIJA V SATURNUSU

220

krvodajalcev

Uslužbenec podjetja Intertrans-Globus Strah Jože je bil priča potresa v Skopju.

O tem, kako je preživel tisto strašno jutro, pripoveduje:

Stanoval sem z enim naših uslužbencev iz beograjske poslovalnice v hotelu Invalid. Kot običajno, sem tudi to jutro vstal okoli 5. ure, si prižgal cigareto in gledal skozi okno. Nenadoma se je stavba močno stresla, omet je odpadel, pohištvo in drugi predmeti so se prevrnili. V tem trenutku sem videl, kako se je železniška postaja zrušila, trenutek za tem pa je bila zavita v prah. Vedel sem, da se je zgodilo nekaj strašnega. Ne morem reči, da sem bil prestrašen. Za to ni bilo časa. S kolegom sva v hipu stekla iz sobe in se prebila na cesto. Prvemu sunku je sledil drugi, ki je bil po mojem mnenju še močnejši. Takrat sem videl, kako se je porušil bližnji hotel Skopje.

Ko je bila že večina stanovalcev hotela Invalid na cesti ali v parku, smo zagledali v prvem nadstropju neko žensko. Klečala je na oknu in se čudno vedla. Bila je neka Nemka. Jaz, moj tovariš in še neka druga Nemka smo stekli v hotel in videli, da so vrata njene sobe zasuta. Hitro smo odstranili ruševine in vrata s silo odprli. Nemka je bila tako zbegana, da se sploh ni vedala ničesar.

Po drugem sunku sem se odločil, da stečem še enkrat v

hotel po čevlje, ker je bil moj kolega bos.

Prizori, ki sem jih potem videl na cestah, so bili res strašni. Sele potem, ko sem imel malo več časa, sem postal tudi jaz zaskrbljen — ali bolje rečeno — prestrašen.

V Skopju sem ostal do drugega dne popoldne. Tako sem si v petek in soboto dopoldne lahko ogledal center mesta, ki je bil najbolj porušen. Se zdaj me čudi, da so ostali mostovi na Vardarju nepoškodovani.

Ze v petek se je začela evakuacija ranjencev, otrok in žensk. V petek in soboto dopoldne sem videl veliko mrtvih in ranjenih. Ljudje so bili začuda tihi in otopeli. Govoril sem z neko žensko, ki je sama pokopala svojega moža.

V noči od petka na soboto sem imel občutek, da se pripravlja velika invazija. V zraku so neprestano brnela letala, ki so dovažala prvo pomoč.

Skopje je bolj porušeno, kot si lahko človek predstavlja iz slik v časopisju in na televiziji. Celo stavbe, ki so na videz cele, so zelo poškodovane. Dvomim, da bo še kdo v njih stanoval.

Pomoč je res potrebna — ne samo zdaj, ampak tudi še v prihodnje, ko se bo gradilo novo mesto.

VOJAKI JLA — zlasti še tisti iz Skopskega garnizona, ki so bili za časa potresa na vežbi in so se takoj vrnili v Skopje — so prvi priskočili na pomoč ponesrečencem v Makedoniji. — Na zgornji sliki jih vidimo pri odkopavanju ruševin na železniški postaji.

S plinskimi maskami na obrazih so vojaki JLA iz ruševin pred knjigarno Kočo Racin še pravočasno rešili eno od človeških žrtev potresa. Parola prvih dni po katastrofi je bila: Najprej je treba rešiti ljudi, ki so pod ruševinami še živi.

MIRAN HERIC NAM PIŠE IZ KOLINSKE TOVARNE HRANIL

KDOR HITRO DA - DVAKRAT DA

Usodno petkovo jutro se za nas v ničemer ni razlikovalo od običajnih poletnih juter, ko jo v svežini jutranjega zraka z veseljem mahamo na delo, v službo. Ob šestih smo pričeli z delom, zaropotali so stroji, stekli avtomati — kakor v tisočih in tisočih tovarnah širom po Jugoslaviji. Nihče med naše dežele, v lepem in ponosnem mestu ob Vardarju, navedla stihija prav to jutro ustavila utrip življenja. Toda to jutro Skopju ni prineslo no-

vega delovnega dne, novih delovnih uspehov, stroji niso stekli.

Kdo bi mogel danes z gotovostjo povedati, kdaj smo v kolektivu zvedeli za to strašno novico. Bila je prekruta, da bi ji mogli verjeti. Toda žal — bila je resnična!

Prva naša pomoč je veljala ljudem. Skopje rabi krvno plazmo! Ranjencem velja prva skrb!

Jože, Anica, Milan, predstavniki naših družbeno-političnih organizacij v podjetju,

so že za telefonom! Takoj ukrepajo. Kaj kmalu je sestavljen seznam šestinpetdesetih krvodajalcev, ki žele na najboljši človekoljuben način pomagati žrtvam katastrofe in jim darovati del samega sebe.

Drugi dan, ko že vemo domala vse podrobnosti o katastrofi in neprecenljivi škodi, prinese nov zaključek — darujmo enodnevni zaslužek kolektiva! Nato še tri tone »Sake«, kavovine, ki je posebno čislana prav v Makedoniji — skupna vrednost 1.050.000 din.

Kavo v ponedeljek že naložijo, avtovlak je drugo jutro poleg ostale pomoči mesta Ljubljane že v Skopju.

Kdor hitro da — dvakrat da! To je bil naš prvi prispevek za žrtve potresa v Skopju. Te dni bo odpotoval v Skopje iz naših obratnih delavnic tudi varilec Janez, ki bo skupaj z zbrano ekipo iz naše občine pomagal odstranjevati posledice potresa. To je hkrati naš nadaljnji prispevek prizadetu Skopju, ki bo odslej naprej naša skupna skrb.

NE DAM!

Dva tedna sta že minila, odkar je potres porušil Skopje in prizadejal nepopravljivo škodo.

Prebiram časopise in še vedno zasledim dolge kolone z imeni tujih podjetij, organizacij, vlad in posameznikov, ki prispevajo najrazličnejša sredstva. Med vsemi najbolj izstopa mednarodna organizacija Rdečega križa, ki je tudi pri skopski nesreči pokazala višek solidarnosti in pripravljenosti pomagati. Pri tem pa sem se nehote spomnil nečesa drugega.

Nekaj mesecev pred skopsko tragedijo je poverjenik Rdečega križa na terenu Novi Vodmat pobiral članarino in tako potrkal tudi na vrata neke tovarišice, ki sicer živi v novem bloku. Poverjenika je tovarišica kratkomalo odslovila z besedami, da ne bo več član Rdečega križa, ker od tega nima nič...

Verjetno je tovarišica naročena na kak naš časopis in je morda le zasledila med drugim tudi kaj o tistih, ki so darovali za Skopje, med katerimi je organizacija Rdečega križa nedvomno prva.

Nisem pa takrat mislil, da se bom s podobnim problemom srečal prav sedaj, ko je beseda Skopje vsem v mislih in ko je treba svojo človečnost pokazati odločno in brez pomisleka.

V nekem komunalnem podjetju se je namreč na izredni seji delavskega sveta razvila težka polemika, ali bo kolektiv prispeval denarno pomoč in prepričal svoje člane za krvodajalsko akcijo.

Kolektiva ne imenujem, ker bi nekaterim delavcem s tem napravil krivico.

Za konec samo to — akcija kljub rotenju in prepričevanju zavednih delavcev ni uspela. S. D.

● **AGROTEHNIKA** — skladišče: akcijo je začela sindikalna podružnica. Odločili so se prispevati dvodnevni zaslužek vseh delavcev, vendar za skupno vsoto ne vedo. 10 krvodajalcev se je med prvimi javilo na Zavodu za transfuzijo in oddalo kri.

»Pripravljeni smo še sodelovati, če bi bilo treba«, so nam zadržali.

INTERTRANS-GLOBUS je prispeval iz denarnega skalada 3 milijone dinarjev. Kolektiv se je odrekel enodnevni zaslužku v vrednosti 1.500.000 din. Za darovanje krvi pa se je prijavilo 30 članov kolektiva.

● **ASTRA** — skladišče: odločili so se za prispevek dvodnevnega zaslužka, kar bi zneslo okrog 600.000 dinarjev, nato pa so še sami zbrali toliko, da so prispevali 1 milijon. Kri so dali 4 člani kolektiva.

AGROKOMBINAT, se pravi Tovarna močnih krmil z obrati Dolsko in Zadobrova pa je prispeval 1 tona perutnine in 1 tona govedine v vrednosti 1.500.000 dinarjev. Odpovedali so se enodnevni zaslužku, ki znaša 2 milijona dinarjev.

● **ELEKTROTEHNA** — skladišče: sodelovali so skupaj s celotnim podjetjem, ki ima sedež v centru. Podjetje je dalo 50 akumulatorskih svetilk in prav toliko usmernikov ter dva šotora. Odločili so se za enodnevni zaslužek.

KOLEKTIV ŽIME je daroval za 50.000 din žime, iz katere bodo pripravili žimnice, in enodnevni zaslužek v višini 240.000 din. Krvodajalski akciji se je odzvalo 60 članov kolektiva.

● **GRADITELJ** — gradbeno podjetje: za pomoč Skopju so delali v soboto 3. avgusta in zbrali približno 180.000 dinarjev, krvodajalcev se je javilo od 170 zaposlenih nad 60. Nekateri od teh so že v soboto ob 4. uri zjutraj oddali kri.

CARINARNICA je prispevala enodnevni zaslužek, ki znaša 60.000 din.

Prispevek **ZSD** znaša 50.000 din, poleg tega so poklonili enodnevni zaslužek v višini 15.000 din. Štirje člani kolektiva so se odzvali krvodajalski akciji.

● **GRADIS** — obrat gradbenih polizdelkov: namenili so enodnevni zaslužek v znesku 326.000 dinarjev. Od nekaj nad 200 zaposlenih se je javilo 77 krvodajalcev.

Denarni prispevek **SATURNUSA** znaša 3 milijone dinarjev, polovico te vsote predstavlja enodnevni zaslužek delovnega kolektiva. Za darovanje krvi se je prijavilo 220 ljudi.

● **INTERTRANS-GLOBUS**: Pobudo za pomoč je dal Upravni odbor podjetja. Iz skladov so prispevali 3 milijone, enodnevni zaslužek pa so zbrali v višini približno 2 milijonov dinarjev. Takoj se je javilo 40 krvodajalcev.

»Zanimivo je, da so prispevali svojo pomoč tudi naši inozemski poslovni partnerji. Intercontinentale na Dunaju je prispeval 5000 šilingov, med uslužbenci pa so zbrali še 5160 šilingov. Lagermax v Salzburgu je poslal 300 USA dolarjev«, nam je povedal glavni direktor tov. Jože Borštnar.

GRADISOV KOVINSKI OBRAT je prispeval enodnevni zaslužek v višini 400.000 din. Krvodajalske akcije se je udeležilo 43 članov tega obrata.

Prometni obrat je prispeval enodnevni zaslužek, ki znaša 1 milijon dinarjev, centralni obrati pa enodnevni zaslužek v višini 300.000 din. Sedemdeset ljudi je sledilo zgledu krvodajalcev iz kovinskega obrata. Celotni prispevek bo znašal 10 milijonov dinarjev. V Skopje so poslali tudi kompresor.

● **MEGRAD** — stranski obrati: naših 57 delavcev je dalo enodnevni zaslužek, nekaj nad 40.000 dinarjev, razen tega so sami zbrali še 35.000 dinarjev. Javilo se je 10 krvodajalcev.

SAP TURIST je kot akontacijo prispeval 1.500.000 dinarjev in enodnevni zaslužek enake vrednosti. Poleg tega bo oskrbel za 2 milijona dinarjev brezplačnih prevozov.

● **METALKA** — skladišče: sodelovali so skupaj s celotnim podjetjem. Namenili so enodnevni zaslužek. Prispevali nekaj materiala.

Delovni kolektiv **ELUXA** je prispeval dvodnevni zaslužek v višini 80.000 din.

● **OBNOVA** — centralni obrati: sodelovali so skupaj s celotnim podjetjem. Prispevali so enodnevni zaslužek.

MIZARSTVO MOSTE je prispevalo 200.000 din in enodnevni zaslužek.

● **PROTEKTOR-VULKAN** — obratno podjetje: sklicali so sestanek kolektiva, ki se je odločil dati enodnevni zaslužek v znesku 182.000 dinarjev. Za krvodajalsko akcijo pa niso zdravstveno sposobni, ker opravljajo zdravju dokaj škodljivo delo.

POVSOD

ŠTEVILNI

KRVODAJALCI

POVSOD

ENODNEVNI

ZASLUZEK

POTRES V SKOPJU JE VSE
DELOVNE KOLEKTIVE NA-
SE OBCINE STRNIL V
SKUPNO PRIZADEVANJE
ZA ČIM HITREJŠO IN ČIM
IZDATNEJŠO POMOČ BRAT-
SKI MAKEDONIJI. AKCIJA
SE JE SIROKO RAZMAH-
NILA IN JE V POLNEM
TEKU, ZATO OBJAVLJAMO
SAMO NJENE ZACASNE IN
NEPOPOLNE PODATKE

»Od vseh 63 delavcev ni bil nihče proti temu, da bi Skopjancem pomagali, vsi so se enotno odločili«, nam je po telefonu povedala tovarišica iz uprave podjetja.

TOPLARNA je prispevala enodnevni zaslužek v znesku 100.000 din.

● **SLOVENIJA CESTE** — stranski obrati: sodelovali s skupaj z ostalimi obrati podjetja in prispevali enodnevni zaslužek. Iz obratov so poslali skupino treh strokovnjakov s kompresorjem za odstranjevanje ruševin.

OBČINSKA SKUPŠČINA LJUBLJANA MOSTE-POLJE je dala kot akontacijo 5 milijonov dinarjev. Prispevala je tudi enodnevni zaslužek v višini 165.000 din. Za darovanje krvi se je prijavilo 30 ljudi.

● **SLOVENIJA TRANSPORT** — poslovno združenje: okrog 60 zaposlenih delavcev je prispevalo dvodnevni zaslužek v znesku nekaj nad 200.000 dinarjev. Iz uprave podjetja, kjer je 14 zaposlenih, se je petorica javila za oddajo krvi. Poslali so sožalno brzojavko makedonskemu transportnemu združenju.

PETROL IZ ZALOGA je prispeval tridnevni zaslužek, ki znaša 3.500.000 din.

● **TEHNIKA** — mehanski obrati: sodelovali so skupaj s svojim podjetjem, namenili enodnevni zaslužek. Prijavilo se je 17 krvodajalcev, v Skopje pa sta takoj odpotovala dva strojnika z bagrom.

SOLSKI CENTER je prispeval 15 železnih postelj z žimnicami.

IZOLIT je poklonil enodnevni zaslužek v višini 40.000 din.

OLMA je darovala 100.000 din.

● **ŽITO** — uprava, tovarna testenin in skladišče: prispevali so enodnevni zaslužek v znesku 300.000 dinarjev, iz sklada skupne porabe pa 1 milijon dinarjev. Imeli so namen poslati živila, toda po kasnejšem navodilu so prispevali denar. Za krvodajalsko akcijo se je prijavilo skoraj 90 % zaposlenih.

ZDRAVSTVENI DOM DR. KAMINA je prispeval 250.000 din, dvodnevni zaslužek v višini 1 milijon dinarjev, krvodajalski akciji so se odzvali štirje.

MIZARSTVO ZADOBROVA je prispevalo 120.000 dinarjev in enodnevni zaslužek v višini 30.000 dinarjev.

BOLNIŠNICA V POLJU je prispevala dvodnevni zaslužek, ki znaša 600.000 din.

ARBO-PODGRAD je daroval 80.000 din in enodnevni zaslužek v višini 120.000 din. Za krvodajalsko akcijo se je priglasilo 9 ljudi.

GOSTINSKO PODJETJE ZELENA JAMA je prispevalo 20.000 din in enodnevni zaslužek v višini 40.000 din. Za darovanje krvi so se prijavili štirje.

Delovni kolektiv **PROTEKTORJA** je daroval 250.000 dinarjev in enodnevni zaslužek v znesku 72.000 din.

Štiriinpetdeset članov kolektiva **SLOVENIJA CESTE** se je priglasilo za darovanje krvi.

MERCATOR POLJE je prispeval enodnevni zaslužek, ki znaša 75.000 din. Krvodajalski akciji se je odzvalo 15 ljudi.

OSNOVNA ŠOLA POLJE je darovala dvodnevni zaslužek v višini 150.000 din. Štirje člani kolektiva so se priglasili za darovanje krvi.

STANOVANJSKA SKUPNOST MOSTE je prispevala enodnevni zaslužek v višini 21.704 din. Krvodajalski akciji se je odzvalo 7 ljudi.

Za 3 milijone konzerv

Tudi v Emoni niso držali rok križem. Takoj v petek, 26. julija, ko se je v podjetju razvedela vest o strahotnem potresu v Skopju, se je sestel delavski svet na izredno sejo. Sklep delavskega sveta je bil hiter in enoglasen: ponesečencem v Skopju je treba poslati pomoč v obliki konzerv, ker so številni brezdomci prav gotovo ostali brez hrane. Se isti dan so bile konzerve v vrednosti treh milijonov dinarjev tudi naložene — to dobro vidimo na sliki — in vlačilec jih je odpeljal proti mestu nesreče. Istočasno pa je seveda v podjetju rastle tudi število tistih, ki so se v obratni ambulanti prijavili za odvzem krvi. Do naslednjega dne so jih našli že 150.

PRIZORI SO BILI STRAŠNI

AKCIJA V SATURNUSU

220

krvodajalcev

Uslužbenec podjetja Intertrans-Globus Strah Jože je bil priča potresa v Skopju.

O tem, kako je preživel tisto strašno jutro, pripoveduje:

Stanoval sem z enim naših uslužbencev iz beograjske poslovalnice v hotelu Invalid. Kot običajno, sem tudi to jutro vstal okoli 5. ure, si prižgal cigareto in gledal skozi okno. Nenadoma se je stavba močno stresla, omet je odpadel, pohištvo in drugi predmeti so se prevrnili. V tem trenutku sem videl, kako se je železniška postaja zrušila, trenutek za tem pa je bila zavita v prah. Vedel sem, da se je zgodilo nekaj strašnega. Ne morem reči, da sem bil prestrašen. Za to ni bilo časa. S kolegom sva v hipu stekla iz sobe in se prebila na cesto. Prvemu sunku je sledil drugi, ki je bil po mojem mnenju še močnejši. Takrat sem videl, kako se je porušil bližnji hotel Skopje.

Ko je bila že večina stanovalcev hotela Invalid na cesti ali v parku, smo zagledali v prvem nadstropju neko žensko. Klečala je na oknu in se čudno vedla. Bila je neka Nemka. Jaz, moj tovariš in še neka druga Nemka smo stekli v hotel in videli, da so vrata njene sobe zasuta. Hitro smo odstranili ruševine in vrata s silo odprli. Nemka je bila tako zbegana, da se sploh ni zavedala ničesar.

Po drugem sunku sem se odločil, da stečem še enkrat v

hotel po čevlje, ker je bil moj kolega bos.

Prizori, ki sem jih potem videl na cestah, so bili res strašni. Sele potem, ko sem imel malo več časa, sem postal tudi jaz zaskrbljen — ali bolje rečeno — prestrašen.

V Skopju sem ostal do drugega dne popoldne. Tako sem si v petek in soboto dopoldne lahko ogledal center mesta, ki je bil najbolj porušen. Se zdaj me čudi, da so ostali mostovi na Vardarju nepoškodovani.

Ze v petek se je začela evakuacija ranjencev, otrok in žensk. V petek in soboto dopoldne sem videl veliko mrtvih in ranjenih. Ljudje so bili začuda tihi in otopeli. Govoril sem z neko žensko, ki je sama pokopala svojega moža.

V noči od petka na soboto sem imel občutek, da se pripravljata velika invazija. V zraku so neprestano brnela letala, ki so dovažala prvo pomoč.

Skopje je bolj porušeno, kot si lahko človek predstavlja iz slik v časopisju in na televiziji. Celo stavbe, ki so na videz cele, so zelo poškodovane. Dvomim, da bo še kdo v njih stanoval.

Pomoč je res potrebna — ne samo zdaj, ampak tudi še v prihodnje, ko se bo gradilo novo mesto.

VOJAKI JLA — zlasti še tisti iz Skopskega garnizona, ki so bili za časa potresa na vežbi in so se takoj vrnili v Skopje — so prvi priskočili na pomoč ponesrečencem v Makedoniji. — Na zgornji sliki jih vidimo pri odkopavanju ruševin na železniški postaji.

S plinskimi maskami na obrazih so vojaki JLA iz ruševin pred knjigarno Kočo Racin še pravočasno rešili eno od človeških žrtev potresa. Parola prvih dni po katastrofi je bila: Najprej je treba rešiti ljudi, ki so pod ruševinami še živi.

MIRAN HERIC NAM PIŠE IZ KOLINSKE TOVARNE HRANIL

KDOR HITRO DA - DVAKRAT DA

Usodno petkovo jutro se za nas v ničemer ni razlikovalo od običajnih poletnih juter, ko jo v svežini jutranjega zraka z veseljem mahamo na delo, v službo. Ob šestih smo pričeli z delom, zaropotali so stroji, stekli avtomati — kakor v tisočih in tisočih tovarnah širom po Jugoslaviji. Nihče med nami ni pomislil, da je na jugu naše dežele, v lepem in ponosnem mestu ob Vardarju, naravnost stihija prav to jutro ustavila utrip življenja. Toda to jutro Skopju ni prineslo no-

vega delovnega dne, novih delovnih uspehov, stroji niso stekli.

Kdo bi mogel danes z gotovostjo povedati, kdaj smo v kolektivu zvedeli za to strašno novico. Bila je prekruta, da bi ji mogli verjeti. Toda žal — bila je resnična!

Prva naša pomoč je veljala ljudem. Skopje rabi krvno plazmo! Ranjencem velja prva skrb!

Jože, Anica, Milan, predstavniki naših družbeno-političnih organizacij v podjetju,

so že za telefonom! Takoj ukrepajo. Kaj kmalu je sestavljen seznam šestinpetdesetih krvodajalcev, ki žele na najboljši človekoljuben način pomagati žrtvam katastrofe in jim darovati del samega sebe.

Drugi dan, ko že vemo domala vse podrobnosti o katastrofi in neprecenljivi škodi, prinese nov zaključek — darujmo enodnevni zaslužek kolektiva! Nato še tri tone »Sake«, kavovine, ki je posebno čislana prav v Makedoniji — skupna vrednost 1.050.000 din.

Kavo v ponedeljek že naložijo, avtovlak je drugo jutro poleg ostale pomoči mesta Ljubljane že v Skopju.

Kdor hitro da — dvakrat dal! To je bil naš prvi prispevek za žrtve potresa v Skopju. Te dni bo odpotoval v Skopje iz naših obratnih delavnic tudi varilec Janez, ki bo skupaj z zbrano ekipo iz naše občine pomagal odstranjevati posledice potresa. To je hkrati naš nadaljnji prispevek prizadetemu Skopju, ki bo odslej naprej naša skupna skrb.

V petek popoldne so v Saturnusu po ozvočenju prenašali radijska poročila in seveda tudi vest o katastrofalnem potresu v Skopju. Delavke so obnemele, utihnili so pisalni stroji, zastala so peresa.

Za 13. uro so sklicali sejo centralnega delavskega sveta. Namesto začetka, poročila o grozljivi nesreči. Člani delavskega sveta so takoj uvideli, kako neznosen je položaj v glavnem mestu bratske republike. Delavski svet je ocenil nastalo stanje in položaj kolektiva. Složno je ugotovil, da Skopje potrebuje pomoč. Toda kakšno? Tega ni bilo mogoče ugotoviti, saj so bila poročila preskopa. Kljub temu pa je bilo treba hitro ukrepati. Zato je delavski svet pooblastil upravo in upravni odbor, naj skupno ukrepata in kasneje obvestita delavski svet.

Naslednjega dne je bila slika katastrofe in potreb Skopja jasnejša.

Mogoče je bilo odločneje ukrepati. Sklenili so se odpovedati enodnevnemu zaslužku, razen tega so iz skladov namenili Skopju še 2 milijona dinarjev.

Prizadetost je bila globoka, pripravljenost pomagati velika in nesebična: za krvodajalsko akcijo se je prijavilo čez 220 ljudi.

NE DAM!

Dva tedna sta že minila, odkar je potres porušil Skopje in prizadejal nepopravljivo škodo.

Prebiram časopise in še vedno zasledim dolge kolone z imeni tujih podjetij, organizacij, vlad in posameznikov, ki prispevajo najrazličnejša sredstva. Med vsemi najbolj izstopa mednarodna organizacija Rdečega križa, ki je tudi pri skopski nesreči pokazala višek solidarnosti in pripravljenosti pomagati. Pri tem pa sem se nehote spomnil nečesa drugega.

Nekaj mesecev pred skopsko tragedijo je poverjenik Rdečega križa na terenu Novi Vodmat pobiral članarino in tako potrkal tudi na vrata neke tovarišice, ki sicer živi v novem bloku. Poverjenika je tovarišica kratkomalo odslovila z besedami, da ne bo več član Rdečega križa, ker od tega nima nič...

Verjetno je tovarišica naročena na kak naš časopis in je morda le zasledila med drugim tudi kaj o tistih, ki so darovali za Skopje, med katerimi je organizacija Rdečega križa nedvomno prva.

Nisem pa takrat mislil, da se bom s podobnim problemom srečal prav sedaj, ko je beseda Skopje vsem v mislih in ko je treba svojo človečnost pokazati odločno in brez pomisleka.

V nekem komunalnem podjetju se je namreč na izredni seji delavskega sveta razvila težka polemika, ali bo kolektiv prispeval denarno pomoč in prepričal svoje člane za krvodajalsko akcijo.

Kolektiva ne imenujem, ker bi nekaterim delavcem s tem napravil krivico.

Za konec samo to — akcija kljub rotnju in prepričevanju zavednih delavcev ni uspela. S. D.

● **AGROTEHNIKA** — skladišče: akcijo je začela sindikalna podružnica. Odločili so se prispevati dvodnevni zaslužek vseh delavcev, vendar za skupno vsoto ne vedo. 10 krvodajalcev se je med prvimi javilo na Zavodu za transfuzijo in oddalo kri.

»Pripravljeni smo še sodelovati, če bi bilo treba«, so nam zatrjili.

INTERTRANS-GLOBUS je prispeval iz denarnega skalada 3 milijone dinarjev. Kolektiv se je odrekel enodnevni zaslužku v vrednosti 1.500.000 din. Za darovanje krvi pa se je prijavilo 30 članov kolektiva.

● **ASTRA** — skladišče: odločili so se za prispevek dvodnevnega zaslužka, kar bi zneslo okrog 600.000 dinarjev, nato pa so še sami zbrali toliko, da so prispevali 1 milijon. Kri so dali 4 člani kolektiva.

AGROKOMBINAT, se pravi Tovarna močnih krmil z obrati Dolsko in Zadobrova pa je prispeval 1 tona perutnine in 1 tona govedine v vrednosti 1.500.000 dinarjev. Odpovedali so se enodnevni zaslužku, ki znaša 2 milijona dinarjev.

● **ELEKTROTEHNA** — skladišče: sodelovali so skupaj s celotnim podjetjem, ki ima sedež v centru. Podjetje je dalo 50 akumulatorskih svetilk in prav toliko usmernikov ter dva šotora. Odločili so se za enodnevni zaslužek.

KOLEKTIV ŽIME je daroval za 50.000 din žime, iz katere bodo pripravili žimnice, in enodnevni zaslužek v višini 240.000 din. Krvodajalski akciji se je odzvalo 60 članov kolektiva.

● **GRADITELJ** — gradbeno podjetje: za pomoč Skopju so delali v soboto 3. avgusta in zbrali približno 180.000 dinarjev, krvodajalcev se je javilo od 170 zaposlenih nad 60. Nekateri od teh so že v soboto ob 4. uri zjutraj oddali kri.

CARINARNICA je prispevala enodnevni zaslužek, ki znaša 60.000 din.

Prispevek **ZSD** znaša 50.000 din, poleg tega so poklonili enodnevni zaslužek v višini 15.000 din. Štirje člani kolektiva so se odzvali krvodajalski akciji.

● **GRADIS** — obrat gradbenih polizdelkov: namenili so enodnevni zaslužek v znesku 326.000 dinarjev. Od nekaj nad 200 zaposlenih se je javilo 77 krvodajalcev.

Denarni prispevek **SATURNUSA** znaša 3 milijone dinarjev, polovico te vsote predstavlja enodnevni zaslužek delovnega kolektiva. Za darovanje krvi se je prijavilo 220 ljudi.

● **INTERTRANS-GLOBUS**: Pobudo za pomoč je dal Upravni odbor podjetja. Iz skladov so prispevali 3 milijone, enodnevni zaslužek pa so zbrali v višini približno 2 milijonov dinarjev. Takoj se je javilo 40 krvodajalcev.

»Zanimivo je, da so prispevali svojo pomoč tudi naši inozemski poslovni partnerji. Intercontinentale na Dunaju je prispeval 5000 šilingov, med uslužbenci pa so zbrali še 5160 šilingov. Lagermax v Salzburgu je poslal 300 USA dolarjev«, nam je povedal glavni direktor tov. Jože Borštnar.

GRADISOV KOVINSKI OBRAT je prispeval enodnevni zaslužek v višini 400.000 din. Krvodajalske akcije se je udeležilo 43 članov tega obrata.

Prometni obrat je prispeval enodnevni zaslužek, ki znaša 1 milijon dinarjev, centralni obrati pa enodnevni zaslužek v višini 300.000 din. Sedemdeset ljudi je sledilo zgledu krvodajalcev iz kovinskega obrata. Celotni prispevek bo znašal 10 milijonov dinarjev. V Skopje so poslali tudi kompresor.

● **MEGRAD** — stranski obrati: naših 57 delavcev je dalo enodnevni zaslužek, nekaj nad 40.000 dinarjev, razen tega so sami zbrali še 35.000 dinarjev. Javilo se je 10 krvodajalcev.

SAP TURIST je kot akontacijo prispeval 1.500.000 dinarjev in enodnevni zaslužek enake vrednosti. Poleg tega bo oskrbel za 2 milijona dinarjev brezplačnih prevozov.

● **METALKA** — skladišče: sodelovali so skupaj s celotnim podjetjem. Namenili so enodnevni zaslužek. Prispevali nekaj materiala.

Delovni kolektiv **ELUXA** je prispeval dvodnevni zaslužek v višini 80.000 din.

● **OBNOVA** — centralni obrati: sodelovali so skupaj s celotnim podjetjem. Prispevali so enodnevni zaslužek.

MIZARSTVO MOSTE je prispevalo 200.000 din in enodnevni zaslužek.

● **PROTEKTOR-VULKAN** — obratno podjetje: sklicali so sestanek kolektiva, ki se je odločil dati enodnevni zaslužek v znesku 182.000 dinarjev. Za krvodajalsko akcijo pa niso zdravstveno sposobni, ker opravljajo zdravju dokaj škodljivo delo.

POVSOD

ŠTEVILNI

KRVODAJALCI

POVSOD

ENODNEVNI

ZASLUŽEK

POTRES V SKOPJU JE VSE
DELOVNE KOLEKTIVE NA-
SE OBCINE STRNIL V
SKUPNO PRIZADEVANJE
ZA ČIM HITREJŠO IN ČIM
IZDATNEJŠO POMOČ BRAT-
SKI MAKEDONIJI. AKCIJA
SE JE SIROKO RAZMAH-
NILA IN JE V POLNEM
TEKU, ZATO OBJAVLJAMO
SAMO NJENE ZACASNE IN
NEPOPOLNE PODATKE

»Od vseh 63 delavcev ni bil nihče proti temu, da bi Skopjancem pomagali, vsi so se enotno odločili«, nam je po telefonu povedala tovarišica iz uprave podjetja.

TOPLARNA je prispevala enodnevni zaslužek v znesku 100.000 din.

● **SLOVENIJA CESTE** — stranski obrati: sodelovali s skupaj z ostalimi obrati podjetja in prispevali enodnevni zaslužek. Iz obratov so poslali skupino treh strokovnjakov s kompresorjem za odstranjevanje ruševin.

OBČINSKA SKUPŠČINA LJUBLJANA MOSTE-POLJE je dala kot akontacijo 5 milijonov dinarjev. Prispevala je tudi enodnevni zaslužek v višini 165.000 din. Za darovanje krvi se je prijavilo 30 ljudi.

● **SLOVENIJA TRANSPORT** — poslovno združenje: okrog 60 zaposlenih delavcev je pripevalo dvodnevni zaslužek v znesku nekaj nad 200.000 dinarjev. Iz uprave podjetja, kjer je 14 zaposlenih, se je petorica javila za oddajo krvi. Poslali so sožalno brzojavko makedonskemu transportnemu združenju.

PETROL IZ ZALOGA je prispeval tridnevni zaslužek, ki znaša 3.500.000 din.

● **TEHNIKA** — mehanski obrati: sodelovali so skupaj s svojim podjetjem, namenili enodnevni zaslužek. Prijavilo se je 17 krvodajalcev, v Skopje pa sta takoj odpotovala dva strojnika z bagrom.

ŠOLSKI CENTER je prispeval 15 železnih postelji z žimnicami.

IZOLIT je poklonil enodnevni zaslužek v višini 40.000 din.

OLMA je darovala 100.000 din.

● **ŽITO** — uprava, tovarna testenin in skladišče: prispevali so enodnevni zaslužek v znesku 300.000 dinarjev, iz sklada skupne porabe pa 1 milijon dinarjev. Imeli so namen poslati živila, toda po kasnejšem navodilu so prispevali denar. Za krvodajalsko akcijo se je prijavilo skoraj 90 % zaposlenih.

ZDRAVSTVENI DOM DR. KAMINA je prispeval 250.000 din, dvodnevni zaslužek v višini 1 milijon dinarjev, krvodajalski akciji so se odzvali štirje.

MIZARSTVO ZADOBROVA je prispevalo 120.000 dinarjev in enodnevni zaslužek v višini 30.000 dinarjev.

BOLNIŠNICA V POLJU je prispevala dvodnevni zaslužek, ki znaša 600.000 din.

ARBO-PODGRAD je daroval 80.000 din in enodnevni zaslužek v višini 120.000 din. Za krvodajalsko akcijo se je prijavilo 9 ljudi.

GOSTINSKO PODJETJE ZELENA JAMA je prispevalo 20.000 din in enodnevni zaslužek v višini 40.000 din. Za darovanje krvi so se prijavili štirje.

Delovni kolektiv **PROTEKTORJA** je daroval 250.000 dinarjev in enodnevni zaslužek v znesku 72.000 din.

Štiriinpetdeset članov kolektiva **SLOVENIJA CESTE** se je prijavilo za darovanje krvi.

MERCATOR POLJE je prispeval enodnevni zaslužek, ki znaša 75.000 din. Krvodajalski akciji se je odzvalo 15 ljudi.

OSNOVNA ŠOLA POLJE je darovala dvodnevni zaslužek v višini 150.000 din. Štirje člani kolektiva so se prijavili za darovanje krvi.

STANOVANJSKA SKUPNOST MOSTE je prispevala enodnevni zaslužek v višini 21.704 din. Krvodajalski akciji se je odzvalo 7 ljudi.

Za 3 milijone konzerv

Tudi v Emoni niso držali rok križem. Takoj v petek, 26. julija, ko se je v podjetju razvedela vest o strahotnem potresu v Skopju, se je sestel delavski svet na izredno sejo. Sklep delavskega sveta je bil hiter in enoglasen: ponesrečencem v Skopju je treba poslati pomoč v obliki konzerv, ker so številni brezdomci prav gotovo ostali brez hrane. Se isti dan so bile konzerve v vrednosti treh milijonov dinarjev tudi naložene — to dobro vidimo na sliki — in vlačilec jih je odpeljal proti mestu nesreče. Istočasno pa je seveda v podjetju rastle tudi število tiptih, ki so se v obratni ambulanti prijavili za odvzem krvi. Do naslednjega dne so jih našli že 150.

Nabiralna akcija terenskih organizacij SZDL in RK

VSOTA VSAK DAN VEČJA

Na sestanku predstavnikov osnovnih organizacij SZDL in RK občine Ljubljana Moste-Polje, ki je bil v petek, 2. avgusta, so pregledali rezultate dosedanjega zbiranja materialne in denarne pomoči po terenskih organizacijah na območju občine. Sestanek je pokazal, da je zbiralna akcija za pomoč Skopju stekla po vseh terenih in da je dala doslej že blizu 500.000 dinarjev. V mestnih predelih občine s številnejšimi ulicami se je akcija nekoliko zakasnila. Težave so nastale zaradi dopustniškega časa in pomanjkanja poverjenikov, tako da je bila akcija marsikje prepuščena prizadevnosti terenskega predsednika RK. Toda kljub temu je pričakovati — so ugotovili na sestanku — da bo višina dosedaj zbrane pomoči do zaključka akcije presežena.

Predstavniki terenskih organizacij SZDL in RK so še ugotovili, da so se tudi ob tej priložnosti najbolj izkazali materialno šibkejši občani — upokojeanci in delavci, ki so od svojih skromnih mesečnih prejemkov darovali tudi po 500 dinarjev in več.

V ponedeljek, 5. avgusta opoldne, je vsota, ki so jo nabrale osnovne organizacije RK in SZDL po terenih za pomoč Skopju, že preseгла 700.000 dinarjev. Toda z ozirom na to, da je bila tačas akcija na terenih Moste-Vodmat, Jarše, Zadobrova, Dolsko, Janče, Zelena jama in Kodeljevo — to se pravi na terenih, na katerih se pričakuje najizdatnejša pomoč — še v teku, občinski odbor SZDL upravičeno pričakuje, da bo končna vsota darovanega denarja znatno preseгла milijon dinarjev. Ze zdaj je moč trditi, da je akcija na materialnem področju preseгла vsa pričakovanja — prebivalci občine so poverjenike RK in SZDL naravnost zasuli z obleko, perilom in obutvijo, ki je povrh vsega zelo dobro ohranjena, pretežno skoraj nova.

Znanih je tudi že nekaj podrobnejših rezultatov te množične akcije za pomoč Makedoniji. Med prvimi so začeli z nabiranjem pomoči člani RK Sostro in so do ponedeljka, 5. avgusta, nabrali 141.000 dinarjev. Osnovna organizacija RK na Kodeljevem je doslej zbrala 174.190 dinarjev, RK Zalog 75.000, KO SZDL Zalog 40.000, RK Polje 66.480, RK Hrušica 67.459, RK Štepanja vas 48.432, RK Bizovik 45.000, povsod pa se akcija še nadaljuje. Samo poverjenica RK Polje — tovarišica Lipovž Ana — je nabrala na svojem terenu 45.150 din. KO SZDL Kodeljevo je darovala 20.000 din, KO SZDL v Lipoglavu, ki sodi med najpasivnejše predele v občini Ljubljana Moste-Polje, pa je prispeval 25.000 din pomoči.

RDEČI KRIŽ NOVE JARŠE NA DELU

Tudi pettisočaki

Po navodilih občinskega štaba je terenska organizacija organizirala zbiranje denarnih rdečega križa v Novih Jaršah prispevkov po posameznih ulicah. Do ponedeljka, 5. avgusta, je zaključilo zbiranje šest zbiralcev, ki so nabrali skupaj 76.070 dinarjev. Pri tem naj omenimo, da so v nekaterih ulicah pokazali polno razumevanje in so zbrali presenetljivo visoke zneske. Posamezniki so dajali po 1000, 2000 dinarjev, nekdo pa celo 5000 dinarjev. Naj odkrijemo, da se je to zgodilo na levi strani Kajuhove ulice, v smeri od šole proti železniškemu skladiščem v Mostah. Med tistimi, ki so prispevali tolikšne zneske, je celo precej upokojeancev, zbiralec pa je bil tov. Janez Šlibar.

Zal moramo zabeležiti tudi slab odziv. V Avsecovi ulici je zbiralec nabral samo 300 dinarjev, iz Stražarjeve ulice pa je drugi prinesel nazaj povsem prazno zbiralno polo. Le kje je človekoljubnost teh prebivalcev! Razumemo, da so mnogi prispevali denar v svojih podjetjih, a vendar bi pričakovali nekoliko razumevanja tudi na terenu.

Denarna akcija še poteka in

bržkone bomo lahko zapisali kaj več zadovoljivih podatkov, prav tako tudi o krvodajalcih, ki se jih je doslej prijavilo 12.

Vsekakor naj poudarimo, da se je teren Nove Jarše kar solidno vključil v to humano akcijo in znova dokazal, da zna ceniti bratstvo in enotnost, ki družijo Slovence s težko prizadetimi makedonskim ljudstvom. Tako je tudi prav, zakaj v nesreči se pokažejo resnični prijatelji.

T. B.

Prihodnja številka MOŠČANSKE SKUPNOSTI

z določnimi rezultati naše pomoči SR Makedoniji bo v spremenjeni obliki izšla spet

1. s e p t e m b r a.

Med drugim bo prinesla tudi nekaj aktualnih reportaž iz življenja v naši komuni.

MATERINSKA SKRB. — LOVŠE AMALIJA IZ NOVEGA STANOVANJSKEGA BLOKA V MOŠKRIČEVI ULICI JE PRINESLA V DAR PONESREČENCEM ZAVOJ SKRBNNO ZLIKANEGA PERILA IN OBLAČIL. NJENA DROBNA, MATERINSKA SKRB PONAZARJA ZASKRBLJENOST IN PRIPRAVLJENOST NA POMOČ VSEH NAŠIH OBČANOV OD LIPOGLAVA DO KODELJEVEGA.

NAVAL NA SOBO ŠTEV. 8

STRASNA POTRESNA NESREČA, KI JE HUDO PRIZADELA MAKEDONSKO GLAVNO MESTO SKOPJE, JE BOLEČE ODJEKNILA TUDI V NAŠI OBČINI IN MARSIKOGA SPRAVILA NA ROB OBUPA, TODA KAJ KMALU JE REAKCIJA NAŠIH OBČANOV POSTALA ČISTO DRUGACNA.

Skromna pisarna Socialnega varstva v pritličju občinske zgradbe je takoj po nesreči v Skopju postala najbolj obiskovan občinski urad. Ljudje so si v ozkem hodniku pred vrati podajali kljuko tako rekoč iz roke v roko. Eni so prihajali s polnimi naročji in so hoteli oddati pakete, drugi so prinašali denarno pomoč, tretji so se javljali za prostovoljno delo. Tovarišica Vanda jih je zapisovala, odklanjala pomoč in vsakega izmed njih napotila na njegov teren, toda v pisarni ji je kljub temu ostal dolg, dragocen spisak radodarnih ljudi.

Prvi je bil upokojenec Kregar Avgust, ki je prišel v pisarno z desetimi, težko prihranjenimi tisočaki. Njemu sta sledila dva bolničarja, potem je prišla Labovič Majda z Zaloške ceste, ki je bila pripravljena sprejeti k sebi ponesrečeno mater z otrokom. Otroka je hotel imeti tudi Kokalj Janez iz perutninarske farme v Zalogu, medtem ko so se za prostovoljno delo na ruševinah v Skopju oglašali kar naprej. Najprej Sapož Fazli, poikvalificirani železokrivce iz delavskih barak ob Litijski cesti, potem Valentinčič Vili, steklarški obrtnik iz Vevč, potem

Mitič Milan, gradbeni tehnik iz Povšetove ulice... Toda niso prihajali samo posamezniki, ampak so se javljala tudi številna podjetja in ustanove. Bolnišnica za duševne bolezni na Studencu je sporočila, da ima za ponesrečence pripravljenih 18 postelj, Kmetijska zadruga v Polju je hotela vedeti, kako, koliko in kam naj pošlje krompir. Na vrata številka 8 je potrkalo tudi 5 pedagogov in grupa strokovnjakov-varilcev, ki je štela 13 varilcev in 3 zidarje, opremljena z orodjem in aparati za varjenje... Toda kaj bi naštevali! Ljudje še zmerom prihajajo.

MED OBUPOM IN UPANJEM

FOTOGRAFIJA JE ŠE ZMEROM NAJZGOVORNEJŠI DOKUMENT, ZATO OBJAVLJAMO NEKAJ IZBRANIH, DOSLEJ ŠE NEOBJAVLJENIH POSNETKOV LJUBLJANSKEGA FOTOREPORTERJA SVETOZARA BUSIČA, KI JE BIL V SKOPJU MED PRVIMI PRIČAMI POTRESA.

POPOLEN OBUP. — Mlada žena je v brezumnem reševanju otela iz ruševin svojega doma posteljo, kovček, umivalno skledo in še kopico neznanih stvari, ki so ji v zmedhi prišle v roke, potem je očitno obupala in sedla. Kaj pomeni vsa ta brkljarija spričo dragocenih življenj moža in otrok, ki so za zmerom ostali pod ruševinami!

TRDOVRATNO UPANJE — Dvoje skopskih otrok je pod visoko skladovnico rešene stanovanjske navlake počenilo h kletki z dvema zajčkoma, ki sta začudo radoživa. Otroci — pravimo navadno — so naše upanje, posnetek pa z naivno otroško vero v življenje to tudi potrjuje.

ŽIVLJENJE TEČE DALJE — Ruševine in spet ruševine — vsekakor še dolgo osnovno obeležje današnjega Skopja, toda cesta je že očiščena, mladi Skopjanec je vsemu navkljub zajahal kolo in se odpeljal po nujnem opravku.

Od spontane k organizirani pomoči!

(Nadaljevanje s 1. strani)

skritih rezerv. Zanimariti ne smemo tudi zboljšanja tehnoloških postopkov, to se pravi vsega tistega, kar lahko še storimo, da se bo produktivnost in z njo tudi dohodek v naših delovnih organizacijah povečal. Samo na ta način bomo lahko pokrili izpade, ki nastajajo ob pomoči naših kolektivov Skopju, in samo na ta način bo naša pomoč Skopju zares učinkovita.

Dobro bi bilo, da bi se sindikalne organizacije in organi delavskega samoupravljanja v podjetjih sestali v najkrajšem času in skušali analizirati problem pomoči v tem smislu. Članom naših kolektivov je treba jasno povedati, da naša družba zaradi skopske tragedije pričakuje povečane napore vseh delovnih ljudi v Jugoslaviji, povečano produktivnost in povečano proizvodnjo. Toda to ne sme izzveneti kot prazna parola. Delovne ljudi na področju občine Ljubljana Moste-Polje lahko vzpodbudimo k povečanju proizvodnje z realnimi podatki o doseženi proizvodnji v prvem letošnjem polletju, ko so industrijske organizacije izpolnile svoj plan s 50,2%. Iz te številke je jasno razvidno, da bi ob istem delovnem tempu in ob dosedanjem razmahu pomoči Skopju na koncu leta kaj lahko ugotovili, da nismo izpolnili plana, kar bi bila kaj slaba pomoč našim makedonskim bratom. Pravočasno moramo torej podvzeti vse ukrepe, da bomo naše planske postavke dosegli in s tem zagotovili tudi našo realno pomoč prizadetemu Skopju.

Razen osnovne naloge — dviga proizvodnje, ne smemo zanemariti še naslednje: naše delovne organizacije so dolžne znova in znova ocenjevati svoje možnosti za pomoč. Pomoč mora biti realna in maksimalna, toda tu in tam le nismo izkoristili vseh svojih možnosti. To seveda ne pomeni, da nameravamo občinske organizacije izvajati na delovne kolektive pritisk — mislim samo, da je prav, da se vprašanja pomoči Skopju lotevamo z vso odgovornostjo. Znano je, da je ljubljanski Mestni svet na svoji zadnji seji sklenil, da bo Ljubljana zgradila v Skopju osemletko, toda teh izdatkov ne bo mogel kriti samo Mestni svet. Sola bo stala okrog 400 milijonov dinarjev in tudi naša občina bo morala prispevati zanjo svoj delež — približno 70 milijonov dinarjev.

Skratka: za pomoč Skopju je potrebno, da se zavzamemo za povečano produktivnost in proizvodnjo, da ponovno ocenimo možnosti za čim učinkovitejšo pomoč in da najdemo stalno obliko pomoči, da določimo način, kako bomo prevzeli dolžnosti za zgraditev objekta v Skopju in da nadaljujemo z registracijo ljudi, ki so pripravljene dati kri. Treba je storiti kar največ je mogoče, da bi bila pomoč čim večja in učinkovitejša, da ne bi povzročila izpadov v našem narodnem dohodku, ampak da bi — nasprotno — mobilizirala vse naše sile za doseglo boljših delovnih rezultatov.

MOSČANSKA SKUPNOST

Izdaja ObLO SZDL Ljubljana
Moste - Polje — Odgovorni
urednik Bogdan Šturm — Tisk
ČZP »Kočevski tisk«